

Gymzaalinrichting in de gemeente Houten

Op weg naar een gemeenschappelijke aanpak

Gebrek aan materiaal, afgekeurd en kapot materiaal. In de gemeente Houten klaagden de vakleerkrachten steen en been over de staat van de Houtense gymzaal. De slechte staat van de inrichting leidde ertoe dat de kerndoelen bewegingsonderwijs binnen de twaalf leerlijnen niet behaald konden worden. Uit onderzoek onder vakleerkrachten in Houten bleek dat vooral de onderstaande leerlijnen niet of onvoldoende uitgevoerd konden worden (zie figuur 1). In dit artikel wordt het proces beschreven dat geleid heeft tot een gemeenschappelijke aanpak naar een verbetering van de inrichting. | Corine Visser

De noodbel werd geluid

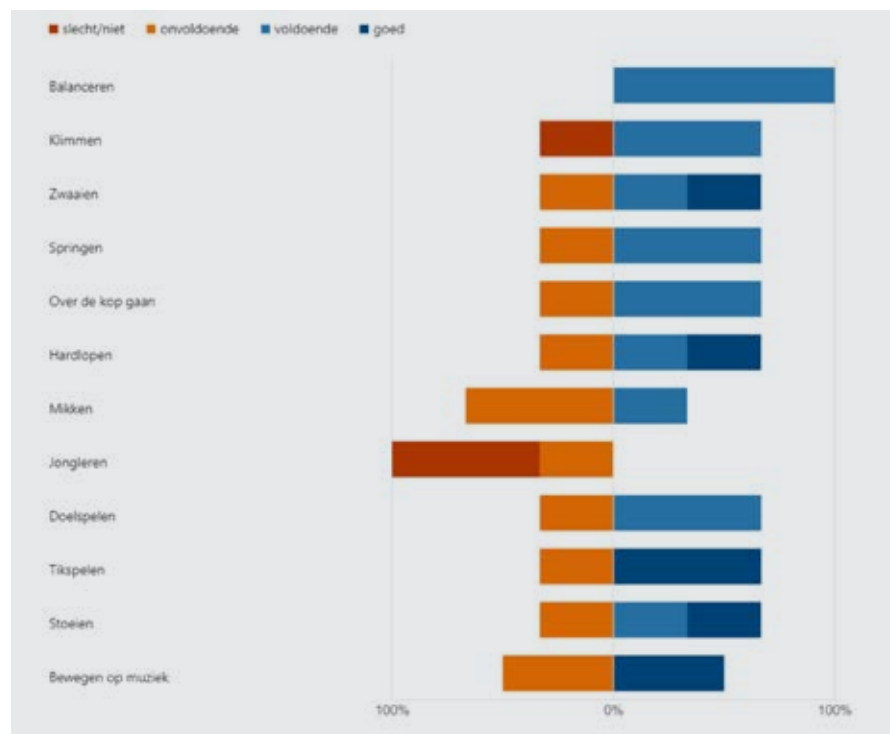
Een groep vakleerkrachten heeft op grond van de schrijnende situatie de noodbel geluid bij de wethouder onderwijs en sport. De gemeente heeft immers wettelijke zorgplicht voor inrichting en het onderhoud van de sportaccommodaties. Aan deze zorgplicht werd duidelijk niet voldaan en daarmee kon in de gemeente Houten de belangrijke basis van jongst af vaardig' niet gelegd worden. De wethouder sport gaf mandaat om met een werkgroep van vakleerkrachten en gemeentefunctionarissen om de tafel te zitten met als doel de situatie samen te verbeteren.

Stap 1 Houtense basisinventarisatielijst

De gemeentefunctionarissen in Houten bepaalden tot nu de inrichting van de zalen. Er was geen overleg met de gebruikers, geen plan en er was geen basisinventarisatielijst. Er was goedwillende inzet van de dienstdoende gemeente ambtenaren. Zij bepaalden bijvoorbeeld hoeveel en welke soorten ballen er in de zalen lagen. Dit waren veelal hufterproof harde plastic ballen die decennia lang meedingen en onbruikbaar waren voor allerlei balspelen. In elke zaal lag een willekeur aan materialen en een willekeur aan aantallen ervan. Er was geen overleg met de gebruikers en in de praktijk was het altijd maar afwachten wat er lag. De onderwijskasten waren ook niet afgesloten volgens een oude afspraak dat elke gebruiker alle materialen kon gebruiken. Dus ook voor kindereestjes en particuliere gebruikers. Daarmee was er verre van een continuïteit in de inrichting, omdat er veel materiaal simpelweg verdween en zeker als het net nieuw was.

In de aanpak hebben we als vakleerkrachten binnen de werkgroep de KVLO-inventarisatielijsten erbij gepakt, waarin opgemerkt wordt om actieve bevraging van vakleerkrachten' te doen (KVLO, 2018). We zijn uitgegaan van een onderwijsleerpakket van rond de € 3000,- per zaal. Dit moest de basisinventarisatielijst worden van elke gymzaal in Houten. In de werkgroep met vakleerkrachten

Tabel 1 Uitvoering leerlijnen

leidde dit tot interessante (visie) discussies van soorten en aantallen hockeysticks tot kleuren en lengtes van springtouwjes. Met hulp van collega Leon van der Veen van vakgroep Lelystad waar ze al jarenlang een gedegen basisinventarisatielijst hebben, zijn we in Houten gekomen tot een mooie lijst. Scan of klik op de QR-code voor de Houtense basisinventarisatielijst.

Stap 2 De stand van zaken per zaal

Vervolgens heeft in de werkgroep per zaal een telling gedaan van materialen uit het onderwijsleerpakket. Gemiddeld was slechts 30 procent op orde. Het bleek dat vooral het materiaal miste waarmee je de leerlijnen mikken, jongleren, tikspelen en doelspelen kon uitvoeren. Precies zoals uit de enquête bleek. Er was daarmee een aanvulling van ongeveer € 2000,- per zaal nodig.

Stap 3 Inrichting onderwijskasten

Logisch voor velen, maar de eerste beslissing was dat op gemeentelijk niveau besloten werd dat de onderwijskasten voortaan op slot gingen en exclusief toegankelijk zouden worden voor de onderwijsgebruikers. De overige verhuurders krijgen contracten waarin helder staat weergegeven wat wel en niet inclusief is bij de huur van een accommodatie. Vervolgens is een proefpakket aangevraagd van de materialen uit het Houtense onderwijsleerpakket en zijn vijf pilotzalen aangewezen voor de herinrichting, waarin per zaal een budget van ongeveer € 2.000,- door de gemeente werd vrijgemaakt. De onderwijskasten werden niet alleen voorzien van universele sloten die alleen toegankelijk zijn voor de onderwijsgebruikers, ook werd er een standaardinrichting gemaakt waarin alle materialen genummerd en gelabeld in kratten bewaard werden. Er werden door gemeente-medewerkers ophangsystemen gemaakt voor lintjes, touwtjes en hoepels. Een goed begin, maar we weten dat de gebruiker vooral de staat van het materiaal in de praktijk bepaalt, vandaar stap 4!

Stap 4 gymzaalcoördinatoren

Elke zaal heeft vanaf heden een eigen gymzaalcoördinator. Deze vakleerkracht krijgt twintig uur per jaar uit het taakbeleid van de school (of het schoolbestuur) om de inrichting van de zaal en de onderwijskasten te beheren en coördineren. De coördinator maakt van alle onderwijsgebruikers een appgroep aan waarin men elkaar onderling aanspreekt op het gebruik en opbergen ervan. De gymzaalcoördinator heeft korte lijnen met de gemeente en schakelt voor onderhoudsvragen en reparaties met hen. Hiervoor is een bestand ontwikkeld, waarin de vraag en de actie genoteerd kunnen worden, zodat de gemeente in actie kan komen. Een gymzaalcoördinator is ontzettend handig, want hij/zij is tegelijkertijd ook de ogen en oren van de gemeente. En het draagt bij aan het in stand houden

van de kwaliteit van de gymzalen. Een gymzaalcoördinator staat minimaal een dag, maar het liefst meer dan een dag in de desbetreffende gymzaal. In tabel 2 staat een voorbeeld van een gymzaal waarbij de gymzaalcoördinator met een dropdown-menu het type melding kan aangeven met een korte beschrijving en de gemeente aangeeft of het is opgepakt met een toelichting erbij. Het type melding helpt de gemeente inzicht te krijgen van het soort meldingen die er per gymzaal zijn.

In het totale overzicht wat automatisch volgt uit tabel 2, volgt een totaaloverzicht zoals hierboven in tabel 3. Hier is in één oogopslag te zien welke openstaande acties er zijn per pilotzaal. Een 0 betekent niet opgepakt door de gemeente, 1 betekent opgepakt en 2 betekent afgehandeld. Via de gymzaalcoördinatoren

zijn de communicatielijntjes met de gemeente kort en kan de coördinator de andere gebruikers op de hoogte houden van de voortgang. In het verleden werd er via een analogo schriftje per zaal gecommuniceerd. Dat is nu verleden tijd.

De gymzaalcoördinatoren inventariseren halfjaarlijks de spullen uit het onderwijsleerpakket en kunnen per half jaar een bestelling plaatsen van € 300,- voor aanvulling ervan. In dit Excel-bestand (voorbeeld tabel 4) komen alle bestellingen per pilotzaal handig samen in één bestellijst, waardoor de gemeente niet alleen snel kan bestellen, maar ook een overzicht heeft van wat de inventaris is per zaal. Daarin is ook duidelijk zichtbaar hoe de gebruikers met het materiaal omgaan en in hoeverre de zalen daarin onderling verschillen in gebruik en afschrijving.

Tabel 2 Voorbeeld van een dropdown-menu

Wetering links		Overzicht onderhoud gymzalen 2023 Houten			
type melding	Datum melding	Toelichting zaalcoördinator	1= opgepakt 2= afgehandeld	Datum	Toelichting gemeente
1	Gymmateriaal	1-mei	Draaknop minitrampoline mist	1	8-mei besteld
2	Zaalonderhoud	7-mei	Basket draait niet meer omhoog		
3	Schoonmaak	12-mei	Kleedruimtes zijn niet schoongemaakt	2	13-mei contact met schoonmaak
4	Anders	15-mei	Zaal was dubbel geboekt	2	15-jan tcontact gehad met afdeling verhuur
5					
6					
7					
8					
9					
10					

Tabel 3 Voorbeeld van onderhoudslijst

Overzicht onderhoud gymzalen 2023 Houten												
	Wetering links		Wetering midden		Wetering rechts		Veiduil		Limes		Vlinder	
	Actie		Actie		Actie		Actie		Actie		Actie	
1	Gymmateriaal	1	Zaalonderhoud	2	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Zaalonderhoud	0	Gymmateriaal	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Schoonmaak	2	Gymmateriaal	2	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Anders	2	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel 4 Voorbeeld van een inventarisatie van een pilotzaal met bestellijst

Onderwijs leerpakket NIJHA Prijsindex 2023									
Leerlijnen jongeren, minken, doelspelen, tikspelen, beregen op muziek									
Ballen	Standaard	prijs per stuk	prijs totaal	Nijha	Link naar Nijha	Bestelling dec 2023	Kosten totaal	Bestelling jun 2024	Kosten totaal
Speelballen 4 tot 8 jr. (ultima mini volleybal)	4	€ 15,95	€ 63,80	762380	Volleybal Ultima Primo super soft (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Speelballen 8 tot 12 jr. (basketbal take-off)	6	€ 14,95	€ 89,70	710382	Basketbal Take-off (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Speelballen 4 tot 12 jr. (volleybal starter)	4	€ 26,50	€ 106,00	790766	Volleybal Starter (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Voetballen zaal zacht (voetbal hairy maat 4)	1	€ 19,95	€ 19,95	790590	Voetbal indoor Hairy (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Foambal medium PU 21 cm, groen	4	€ 17,75	€ 71,00	790739	Foambal oefanterheid, ø 21 cm (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Foambal medium PU oranje 16 cm	2	€ 12,50	€ 25,00	790718	Foambal oefanterheid, ø 16 cm (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Handbal min (primo handbal)	2	€ 16,95	€ 33,90	728029	Primo handbal (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Handbal trial super soft	2	€ 18,50	€ 37,00	728052	Handbal Trial super soft (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Balleshoes 33 cm	3	€ 20,75	€ 62,25	763520	Balleshoes (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Schooltennisbal per stuk	10	€ 2,65	€ 26,50	775296	Easa tennisbal (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Tennisbal slow (easy tennisbal 6,5 cm)	5	€ 3,90	€ 19,50	775297	Easa tennisbal large (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Foambal 9 cm per stuk (met oefanterheid)	5	€ 5,60	€ 28,00	790714	Foambal klein, oefanterheid (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
No bounce-bal zacht (ALLEEN ORANJE EN ROOD)	4	€ 3,30	€ 13,20	730349	No bounce-bal, soft (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Ring schuifhockey	3	€ 8,95	€ 26,85	780092	Duck (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Indoor softballen (jaarbal 95 gr)	3	€ 2,95	€ 8,85	775479	Wegbal/softbal (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -
Flutbal 9 cm	5	€ 1,55	€ 7,75	723113	Flutbal (nijha.nl)	0	€ -	0	€ -

Stap 5 Vervanging verplaatsbaar materiaal

Naast het onderwijsleerpakket heeft de gemeente met de vakleerkrachten ook de Houtense basisinventarisatie bepaald van overige materialen zoals het aantal turnmatten, kasten en trampolines. Daar waar in het verleden de jaarlijkse keuringen totaal langs de vakleerkrachten heengingen worden zij nu betrokken bij de keuring, (moment van) verwijderen en (het moment van) het vervangen van materiaal. De zaalcoördinatoren brengen via de app de overige onderwijsgebruikers op de hoogte. Zij stellen nu samen met de gemeente vast met behulp van de beschikbare budgetten wat, wanneer en in welke volgorde vervangen wordt. De gebruikers zijn immers inhoudsexperts.

Stap 6 Themapakketten in het uitleendepot

Een basisinventarisatielijst voldoet nog niet aan themabudgetten. Te denken valt aan circusmateriaal, atletiekpakketten een honkbal- of een balanceerpakket met bijvoorbeeld balanceertonnen, slacklines en een-wielers. We ontwikkelen nu met de werkgroep een gemeenschappelijk uitleendepot waar deze materialen uitgeleend worden voor scholen. Materiaal waarmee de leerlingen van de scholen kunnen kennismaken, maar wat niet in het 'basisinventarisatiepakket' thuishoort. Dit is eveneens een geweldige stap voorwaarts.

Van achterblijver naar koploper

In Houten hebben we binnen een half jaar samen met gebruikers en gemeente een draaiing van 180 graden met elkaar kunnen maken. Chapeau voor dit prachtige voorbeeld waarin bewezen wordt dat we met elkaar als gemeente en onderwijsgebruikers iets voor elkaar kunnen krijgen door elkaar serieus te nemen en te luisteren naar elkaars wensen en behoeftes. De vakleerkrachten in Houten zien dan ook erg uit naar het nieuwe schooljaar, waarin zij nieuwe materialen in maatkasten vinden met als doel goed bewegingsonderwijs voor ieder kind in de gemeente Houten! ●

Contact

cbj.visser@windesheim.nl

Corine Visser is opleidingsdocent op Hogeschool Windesheim (Calo) en vakleerkracht op de Van Harte School in Houten

Kernwoorden

gymzaalinrichting, basisinventarislijst, onderhoudslijst